

מעצר פעילי חמא"ס שעברו אימונים (1995-1998) במכללה צבאית באיראן ויועדו לשמש שדרת פיקוד צבאית עתידית

רקע

בתחילת 1999 (מרס-אפריל), עם שובם מ-חו"ל, נעצרו לחקירת שב"כ אסמאעיל ג'עברי, ומחמד ח'לף, 2 פעילי חמא"ס, תושבי הרצועה, בעקבות מידע לפיו **הם נשלחו מטעם חמא"ס לאימונים צבאיים באיראן**. פעיל נוסף – ח'אלד חרזאללה, מהכפר יעבד שבאזור ג'נין, שנעצר (אוקטובר 1998) עם שובו מ-חו"ל אך שוחרר, נעצר בשנית בעקבות חקירתם של פעילי הרצועה.

בחקירתם מסרו השלושה כי שהו באיראן 3 שנים, שם עברו הכשרה צבאית מקיפה, בחסות "משמרות המהפכה" האיראניים, **במטרה להכשירם לשמש כדור המפקדים הבא של חמא"ס**. יצוין, כי לא הייתה זו הפעם הראשונה בה פעילי חמא"ס צבאיים קיבלו הכשרה צבאית באיראן, אך ככל הידוע האימון שעברו השלושה היה **המקיף ביותר שעברו פעילי חמא"ס באיראן עד אז**. אימונים אלה – כפי שהשתקפו בחקירה – הצביעו על הידוק הקשרים בין איראן לחמא"ס, ועל מאמץ איראני להגביר את השפעתה על חמא"ס.

מגויסים להכשרה באיראן

במהלך חקירתם מסרו השלושה כי בשלהי 1994 – ראשית 1995 נעשתה אליהם פנייה (בנפרד) מצד אנשי קשר של ההנהגה הצבאית של חמא"ס ב-חו"ל. הפנייה התבצעה במקומות בהם התגוררו או שהו לצורך לימודיהם: ח'לף ברצועה; ג'עברי בסודאן; וח'רזאללה בירדן. אנשי הקשר הציעו להם לצאת לאיראן לקורס קצינים צבאי ממושך, על מנת להכשירם לשמש כחלק מדור המפקדים הצבאיים הבא של חמא"ס. עם הסכמתם כונסו משתתפי הקורס בסודאן, וקיבלו, לקראת נסיעתם, ויזות לאיראן בשגרירות האיראנית שם. טארק זאיע', פעיל חמא"ס צבאי שהגיע במיוחד לסודאן מסוריה, תדרך את המשתתפים לשמור על חשאיות, **ולאמץ סיפור כיסוי לפיו הם יוצאים ללימודים באוניברסיטאות ב-חו"ל**. כל זאת

שירות הביטחון הכללי

מעצר פעילי חמא"ס שעברו אימונים (1995-1998) במכללה צבאית באיראן

ויועדו לשמש שדרת פיקוד צבאית עתידית

מחשש שייחשפו בשוכם בידי השב"כ. בנוסף, הוויזות שקיבלו לא הוחתמו בדרכוניהם, אלא בדף נפרד, על מנת שלא לחשוף בפני ישראל את דבר שהותם שם.

השלושה שהו באיראן בין השנים 1995–1998, בחסות "משמרות המהפכה" האיראניים, ועברו מסלול ההכשרה, בו השתתפו 6 פעילי חמא"ס: 2 מהרצועה, 2 מאיו"ש (בנוסף לח'אלד חרזאללה שנעצר, התאמן עמם פעיל חמא"ס מאזור בית לחם, אשר בתום אימוניו לא שב ל"שטחים" אלא התמקם בירדן), ו-2 פעילים שמוצאם מ-חו"ל.

ההכשרה באיראן - תכנים וביקורים

במהלך הכשרתם באיראן השתתפו הנחקרים בקורסים הבאים, שהעבירו להם אנשי "משמרות המהפכה – כוחות אלקודס":

- 8-6 חודשים – לימודי השפה הפרסית בבית אולפנא בעיר קזוין.
- אימון צבאי קצר, שנמשך שבוע, שכלל ירי נק"ל וטיפול ב-חנ"מ.
- קורס קצינים במכללה צבאית, בצפון טהראן, שנמשך כ- 15 חודשים, בשנים 1996-1997. הקורס כלל הכשרה צבאית-ביטחונית מקפת ובסיומו הוענקה לצוערים דרגת סגן. האימון נחלק ל-4 סמסטרים, שכללו תכנים תיאורטיים ומעשיים בשורת נושאים, ביניהם:
  - אימונים צבאיים וכושר גופני: שיעורי אמל"ח: היכרות עם חומרי נפץ והטיפול בהם. אימוני נק"ל; טופוגרפיה, ניווט וקריאת מפות, שדאות וטקטיקות תנועה בשטח; טיפוס, ירידה והליכה על חבלים, צניחה, רכיבה על אופנוע; אימונים ימיים - שחייה, צלילה, צלילת שנורקל ושייט בסירות מנוע; הגנה עצמית וג'ודו; כללי התנהגות ומשמעת צבאיים - תרגילי סדר, הצדעות וכד'.
- ביטחון ומודיעין: דוקטרינות של מנגנוני מודיעין, כללי פעילות חשאית, פיקוחים טכניים, מעקבים, שמירה על חשאיות ובטחון אישי; משטרה בינלאומית - אינטרפול, שת"פ בין מדינות; אמצעי קשר ותקשורת, דרכי תקשורת חשאיות; שינוי חזות חיצונית (בכלל זה שינוי חזות ערבית לחזות יהודית לצורך מעבר במעברי הגבול או לביצוע פעולות התאבדות).
- קורס למבצעים ופיגועים מיוחדים: ובכלל זאת שיטות לביצוע התנקשויות באישי ציבור מאובטחים; התנקשות באמצעות כלי רכב, וכד'.

שירות הביטחון הכללי

מעצר פעילי חמא"ס שעברו אימונים (1995-1998) במכללה צבאית באיראן

ויועדו לשמש שדרת פיקוד צבאית עתידית

- **לימודים עיוניים** בתחומי המדעים המדויקים (מתמטיקה, פיזיקה, כימיה), מדעי החברה והרוח (כלכלה, פסיכולוגיה, פוליטיקה ופילוסופיה), לימודי אסלאם, וכן לימודי הדת השיעית, האידיאולוגיה והמהפכה האיראנית.

במהלך הכשרתם ביקרו את הצוערים ראשי הנהגת חמא"ס ב-חו"ל: ח'אלד משעל, ראש "הלשכה המדינית" של התנועה, סגנו מוסא אבו מרזוק, ובכירים נוספים, ביניהם: עמאד אלעלמי, אוסאמה חמדאן, שהיה מעורב בארגון קליטתם ושהייתם באיראן, וכן ונציג חמא"ס באיראן. המבקרים ציינו בפני הצוערים כי הם "המחזור הראשון" שעובר אימונים מסוג זה, ובמשתמע יבואו אחריהם נוספים.

בתקופה הראשונה לשהייתם באיראן ליווה את הצוערים עז אלדין שיח' ח'ליל, פעיל צבאי בכיר בסוריה, שהיה אחראי על ארגון יציאתם ואימוניהם באיראן. הוא שהה לצדם כ-3 חודשים והעביר להם שיעורי דת. יצוין, כי שיח' ח'ליל – תושב הרצועה לשעבר, אשר נמנה עם 400 מגורשי חמא"ס למרג' אלזהור בלבנון (דצמבר 1992), היה ראש הזרוע הצבאית החשאית ברצועה, ולאחר גירושו, השתקע בסוריה ושימש כאחראי חמא"ס על הכוונת הפעילות הצבאית ב"שטחים".

לקראת חזרתם ל"שטחים"

במהלך התקופה, ובעיקר לקראת שובם ל"שטחים", עברו הנחקרים מספר תדרוכים ופעולות הכנה לקראת שובם. תדרוכים אלה כללו:

- סדרי תקשורת עם שליחים בלתי מזוהים, מטעם מפקדתו הצבאית של שיח' ח'ליל בסוריה, וסדרי תקשורת טלפונית עם המפקדה עצמה.
- הכנת סיפורי הכיסוי, לפיהם הם למדו בהודו ובסודאן.
- הנחיות להמשך פעילותם בשטח, ובכלל זאת: הקמת תשתיות צבאיות שלדיות ממודרות ונפרדות ברצועה; הקמת מנגנון ביטחון שתפקידו להגן על חמא"ס מפני פעילות המודיעין המסכל של ישראל ושל "הרשות הפלסטינית", ובחינת דרכים להחדרת אמל"ח לתחומי הרצועה.

שירות הביטחון הכללי

מעצר פעילי חמא"ס שעברו אימונים (1995-1998) במכללה צבאית באיראן

ויועדו לשמש שדרת פיקוד צבאית עתידית

בקיץ 1997, בטרם חולקו הצוערים למגמות התמחות: חי"ר, תותחנים, ים ואויר – הפסיקו האיראנים את הכשרתם של 6 הצוערים מטעם חמא"ס. מאמצייהם של בכירי התנועה לשכנע את האיראנים להשלים את האימונים לא צלחו, ולצוערים נאמר כי בעתיד ישובו לאיראן להמשך הקורס.

הצוערים נאלצו להמתין באיראן בחוסר מעש, ולבסוף – לאחר כשנה – הוחזרו להם דרכוניהם והם שבו לסודאן. מסודאן יצאו פעילי הרצועה ג'עברי וח'לף להודו (ספטמבר 1998) לצורך חיזוק סיפור הכיסוי, כמי שלמדו שם. הם נפגשו שם עם שיח' ח'ליל, שהעביר להם תדרוך מסכם לקראת שובם ל"שטחים", ונתן להם כספים לכיסוי שהותם למשך מספר חודשים בהודו. בתקופה זו הם למדו אנגלית ומחשבים, ורכשו תיעוד מזויף של בוגרי אוניברסיטה הודית. מהודו הם טסו (מרס-אפריל 1999) לירדן ולמצרים, ונעצרו במעברי הגבול לישראל.

הנחקר השלישי - ח'אלד חרזאללה מיעבד/ג'נין, נפגש בסודאן עם טארק זאיע', עוזרו של שיח' ח'ליל, וקיבל ממנו תדרוך וסיפור כיסוי, לפיו למד בסודאן, ואף צויד באישור מזויף על סיום לימודיו באוניברסיטת חרטום. מסודאן טס חרזאללה לירדן וכאמור, נעצר במעבר הגבול בגשר אלנבי (אוקטובר 1998), אך שוחרר. בוא נעצר בשנית (אפריל 1999) לאחר שעלה בחקירתם של פעילי הרצועה, כמי שהתאמן עמם באיראן.

סוף דבר

נגד השלושה הוגש כתב אישום שכלל שורת עבירות, ביניהן: חברות בהתאחדות בלתי מותרת; ביצוע שרות עבור התאחדות בלתי מותרת; קיום מגע עם ארגון עוין, ועם ארגון עוין מחוץ לאזור; קשירת קשר לעבור אימוני נשק וחבלה; אימוני נשק וחבלה מחוץ לאזור; אחזקת כלי ירייה ופצצה ללא היתר, ופגיעה בביטחון האזור.

השלושה הועמדו לדין ונשפטו (כל אחד מהם) ל-4.5 שנות מאסר בפועל, ול-3 שנות מאסר על תנאי למשך 5 שנים.

הם שוחררו מהכלא ב-2003, **וחזרו לפעול ב-חמא"ס**. הבולט מביניהם: אחמד ג'עברי, מונה כאחראי על אבטחתו האישית של בכיר חמא"ס, אסמאעיל הניה, וראש הממשלה מטעם חמא"ס (החל משנת 2006). ובהמשך שימש כמפקד "מנגנון הביטחון וההגנה" של חמא"ס, והאחראי על אבטחת אישים ואורחים ברצועת עזה. הוא נהרג (27 דצמבר 2008) במהלך מבצע "עופרת יצוקה".